

HOEFHAMER NIEUWS

Hoefhamer Nieuwsbrief • Behoud laatste smederij Elburg! • juni 2016, nr. 25, jaargang 10

De fraaie verpakking draagt enorm bij aan het verkoopsucces van de 'wippers'. Met dank aan Hennie van Eerde!

Mevrouw Scholtes schenkt de verzameling van wijlen haar man aan museumsmederij De Hoefhamer.

De Hoefhamer wordt gesponsord door:
Scheepswerf Balk Urk BV
Do-it The Signmakers Kampen
Mustad Benelux Lelystad
Bramcometaal Kampen

DE HOEFHAMER
MUSEUMSMEDERIJ ELBURG

Hoefhamer Nieuws nr. 25

Beste donateurs / vrijwilligers,

Om maar met de deur in huis te vallen: op donderdagmiddag 26 mei 2016 smeedde vrijwilliger Leo Jansen uit Emmeloord in aanwezigheid van de filmploeg van BIG Productions uit Arnhem (zie verder in deze nieuwsbrief) de tienduizendste vreugdewipper!!! Over een mijlpaal gesproken: tienduizend maal 25 cm metaal verwerken tot bierflesopeners betekent dat er in de afgelopen jaren twee en een halve kilometer 6mm rond/vierkant is gebruikt. En niet alleen gesmeed, want de nog warme wippers worden geborsteld, ingevet en gepoetst en daarna keurig op een kartonnetje met beschrijving vastgemaakt en in cellofaan verpakt. Hiervoor tekende Hennie van Eerde!

De vreugdewipper is, al dan niet samen met Hoefhamerbier, het best verkochte product van onze museumsmederij en heeft eraan bijgedragen dat de huur en alle andere kosten al die jaren kon worden opgehoest. Overigens zijn ook uw donaties (waarvoor dank !) en de opbrengsten van de cursussen onmisbaar voor een sluitende begroting!

Natuurlijk heeft de redactie van de nieuwsbrief bij de Taaladviesdienst navraag laten doen aangaande het gebruik van synoniemen als vreugdewipper (flesopener), nachtapotheker (drugsdealer) en mientietjes (kippenvet). Volgens de dienst behoort het gebruik van dergelijke min of meer grappige woorden tot 'schertsend taalgebruik'. Wanneer het woord vreugdewipper door toedoen van De Hoefhamer algemeen gebruikt gaat worden in Nederland, kan het worden opgenomen in de Dikke Van Dale (na vreugdevuur).

Enthousiaste leermeesters

Op 29 november 2014 slaagden Jan van Werven (Kampen) en Luuk Verhoek (Rou-

De enthousiaste leermeesters Luuk (links) en Jan.

veen) voor het examen Gildeproef Basis van het Nederlands Gilde van Kunstsmeden (NGK) en zijn sindsdien gecertificeerd leermeester. Beiden hebben inmiddels cursussen smeden voor beginners gegeven in De Hoefhamer. Jan heeft zijn 'eigen' cursisten daarna ook begeleid tijdens de

De trotse Leo Jansen met de door hem geproduceerde tienduizendste vreugdewipper!

cursus voor gevorderden. Een goed moment om beide nieuwe leermeesters te vragen naar hun ervaringen. Jan steekt meteen van wal: 'De beginnersgroep was erg leergierig en zeer gemotiveerd. Ik heb de nadruk gelegd op de beheersing van diverse basis-smeedtechnieken, want die komen telkens weer terug en zijn belangrijk bij alle soorten werkstukken'. Ook Luuk heeft ervaren hoe gemotiveerd en enthousiast de cursisten zijn. 'Tijdens iedere cursusavond spatte het enthousiasme ervan af. Ze kwamen lachend binnen en gingen lachend weer naar buiten. En op de laatste avond werd ik nog in het zonnetje gezet met een lekkere fles whisky', vertelt de kersverse cursusleider nog enigszins beduusd. 'Bij de eerste les had ik het vuur al aan, maar bij

Z.o.z.->

de vervollessen maakte steeds een andere cursist het aan om op die manier het vuur te leren kennen', vervolgt hij. Zowel Jan als Luuk zijn van mening dat een goede voorbereiding heel belangrijk is. Luuk: 'Ik heb me van te voren goed voorbereid en thuis al meerdere werkstukken geoefend'. Jan beaamt dit: 'Het is belangrijk om de dingen goed uit te leggen, waarom doe je iets en wat is de logica van de bewerkingsvolgorde. En je doet het natuurlijk voor tijdens het uitleggen. Als iedereen aan de slag is maak ik telkens een rondje langs de aambeelden, dan zie je hoe het gaat. Waar nodig help je even, doe je het nog een keer voor. Bij de gevorderden heb ik dezelfde aanpak gevolgd als bij de beginners. Het beheersen van de basistechniek is belangrijk, de nadruk ligt op het leren smeden en niet zozeer op productie van allerlei werkstukken. Maar het belangrijkste is dat iedereen er plezier in heeft. Na afloop van de laatste les hebben we in het café aan de overkant nog gezellig een pilsje gedronken'. En daar is Luuk het helemaal mee eens. Hij sluit af: 'Ik vind het een geweldige, positieve ervaring om zelf les te geven na jarenlang les te hebben gehad van Hendrik Smit en Henry van Loo. Het is een hele andere beleving van het smeden, ik heb er zelf ook veel van geleerd'.

Eervolle opdrachten

Naast de cursussen, de verkoop van allerlei producten en de donaties zijn ook de revenuen van opdrachten belangrijk voor de exploitatie van de museumsmederij.

Een heel bijzondere opdracht kwam onlangs van Museum Elburg: 'Of De Hoefhamer kans zou

zien om een trapleuning te maken voor de middeleeuwse, gemetselde wenteltrap in het museum?' De vrijwilligers Boersma, Van Midden en Wijnne hebben zich met deze bijzondere en ingewikkelde opdracht

bezig gehouden. Het heeft bloed, zweet en tranen gekost maar uiteindelijk is de opdracht tot een goed einde gebracht. Niets dan lof van en voor alle betrokkenen! Voor hetzelfde museum is in de afgelopen periode ook nog een grote kroonluchter (doorsnede 110 cm!) naar middeleeuws

model gemaakt. Ook nu weer (zie HN 24) heeft vrijwilliger Bert Hanekamp uit Wapenveld de klus geklaard. Toen kwam de Stichting 8081 (organisator van het historisch openluchtspel Willem van Oranje) met het verzoek om tien houders voor flambouwen* te smeden (*brandende fakkel of toorts; aan een stok gedragen lichtbron bestaande uit losgedraaid touw, in een mengsel van hars en terpentijn gedoopt, daarna geperst en met kardoespapier omwikkeld) te smeden. Deze moesten gebruikt worden tijdens de drie uitvoeringen van het openluchtspel in de kloostertuin. Ook nu weer zagen onze smeden kans om aan het verzoek te voldoen.

De klus is geklaard. Teverden gezichten van John (links), Wim en Tom. Proficiat heren!

Tenslotte moet worden gemeld dat onze leermeester Bram de Jongh (Kampen) de eervolle en unieke opdracht kreeg om naar voorbeeld van een oude afbeelding een windwijzer te smeden voor het voormalige Agnietenklooster in de Jufferenstraat (nu Museum Elburg). Donderdag 2 juni jl. is de wijzer op de nok van klooster gehesen. Echter zonder haan!

Museummedewerker Gerrit van Kolthoorn en Bram hebben op maandag 6 juni jl. de prachtig vergulde haan op de naald van de wijzer geplaatst. Dit was de officiële openingshandeling ter gelegenheid van de afgeronde herinrichting van Museum Elburg. Waarvan acte!

Al met al wordt De Hoefhamer steedvaker gevraagd voor heel bijzonder smeedwerk.

De stoer kijkende Bram de Jongh (met witte helm) en museummedewerker Gerrit van Kolthoorn (voorgond links) showen de vergulde haan aan de Commissaris der Koning van Gelderland, de heer C. Cornielje (voorgond rechts). Een hoogtepunt!

Waarom een haan?

De haan staat van oudsher symbool voor waakzaamheid en vruchtbaarheid. Een haantje op een kerktoeren (en in dit geval op het dak van een vml. klooster) is symbool voor de waakzame christen. In de Bijbel wordt de geloofsgemeenschap opgeroepen tot waakzaamheid (Mattheus 24: 42 en Mattheus 25 : 13). Daarbij komt dat dankzij de fraaie staart de haan ook prima met alle winden mee waait!

Collectie Scholtes

In Hoefhamer Nieuws 24 bent u al geïnformeerd over de buitengewone schenking van de familie Scholtes uit Monster (ZH): de verzameling smederijcuriosa van de heer Theodorus Cornelis Maria Scholtes (1933 – 2015) bestaande uit zo'n 120 objecten.

Nadat de weduwe Scholtes eind 2015 de hele verzameling bij De Hoefhamer afleverde, zijn de objecten eerst ten huize van de secretaris geïnventariseerd. Nagegaan is hoeveel strekkende meter er nodig zou zijn om de collectie te exposeren. Toen dit was berekend heeft het bestuur Böhmer Project te Dronten opdracht gegeven om een professionele vitrine te maken met hardglazen leggers en ledverlichting. In februari jl. is de vitrine afgeleverd, geplaatst en gevuld met maar liefst honderd grote, kleine, één- en veelkleurige driedimensionale voorwerpen van metaal, hout, porselein of kunststof. De twintig 'platte' voorwerpen zijn opgehangen in de trapopgang naar de zolder. Al met al is het museale karakter van de museumsmederij danig versterkt en is er samen met de heringerichte tentoonstelling over het ambacht van de hoefsmid voor bezoekers veel te bewonderen.

BIG Productions

Zoals gezegd, op donderdag 26 mei jl. is er in De Hoefhamer druk gefilmd door BIG Productions onder leiding van regisseur Kas van der Linden. 'We moeten een serie van 15 afleveringen maken voor Omroep Gelderland. Het programma heet Parels & Passie', vertelt Van der Linden. 'Er is een selectie gemaakt uit de 150 musea die Gelderland rijk is. Uiteindelijk krijgen 45 meest kleinere musea een portretje, dus drie per uitzending'.

In Elburg zijn opnamen gemaakt in Museum Sjoel Elburg, het Nationaal Orgelmuseum én in onze museumsmederij. En als gepassioneerd vrijwilliger van het eerste uur is – naast de voorzitter – ook Leo Jansen geïnterviewd. Vandaar!

De uitzendingen beginnen op vrijdag 8 september a.s.